

Forside

Dansk A

Eksamensopgave i skriftlig dansk

Stillbillede fra kortfilmen *Akvarium*.

Opgavesættets tema:

Teksterne i opgavesættet handler om at skifte retning i livet. At skifte retning i livet kan have mange årsager. Man kan skifte retning af egen fri vilje, fordi man tager et aktivt valg om at ændre sit liv. Man kan have oplevet noget, der gør, at man får lyst til at gøre noget anderledes. Det kan for eksempel være en tidligere kriminel, der nu ønsker at leve et liv på den korrekte side af loven. Men spørgsmålet er, om man altid bare selv kan vælge at skifte retning. For nogle kan det være svært at rive sig løs fra de normer og værdier, man er vokset op med, men måske kan man i mødet med nye steder, oplevelser eller mennesker få et skub i en helt anden retning.

Nogle mennesker opdager, når de sammenligner sig med andre, at de får lyst til at gøre noget andet med deres liv. Andre ændrer deres liv, fordi ydre situationer eller omstændigheder tvinger dem til at gøre noget nyt.

Du skal besvare en af opgaverne 1 – 4. Brug opgavens titel som overskrift for din besvarelse.

Opgave 1: Kan man bare skifte livsbane?

I denne opgave skal du skrive om, hvordan man skifter livsbane.

Din opgave skal indeholde følgende afsnit:

- En indledning, hvor du præsenterer temaet for din læser.
- En redegørelse for hovedsynspunkt og undersynspunkter i Haider Ansaris *Jeg er ikke et resultat af samfundets svigt, men af min egen uformåenhed* (tekst 1)? Giv eksempler fra teksten.
- En analyse, hvor du undersøger Haider Ansaris argumentation. Du skal blandt andet komme ind på hans brug af pronominer og argumenttyper, og hvordan de understøtter hans argumentation. Giv eksempler fra teksten.
- En diskussion, hvor du diskuterer, om det enkelte menneske selv er ansvarlig for at kunne ændre retning i livet. Inddrag Haider Ansaris synspunkter og centrale synspunkter fra Simone Schiellerups *Det er for nemt at påstå, at man uden videre kan skifte livsbane og vælge det gode liv til* (tekst 2).

Materiale:

Haider Ansari: *Jeg er ikke et resultat af samfundets svigt, men af min egen uformåenhed*

Simone Schiellerup: *Det er for nemt at påstå, at man uden videre kan skifte livsbane og vælge det gode liv til*

Teksthenvvisninger:

[Link til Tekst 1](#)

[Link til Tekst 2](#)

Opgave 2: At skifte retning i livet

I denne opgave skal du skrive om, hvad der skal til, før man skifter retning i livet.

Din opgave skal indeholde følgende afsnit:

- En indledning, hvor du præsenterer temaet for din læser.
- En analyse og fortolkning af Kim Fupz Aakesons novelle *Vædderen* (tekst 3), hvor du blandt andet karakteriserer hovedpersonen Tabita, hendes relation til kæresten Martin, og hvordan deres relation udvikler sig. Giv eksempler fra teksten.
- En analyse og fortolkning, hvor du undersøger, hvilken afgørende begivenhed, der får Tabita til at skifte retning i sit liv. Giv eksempler fra teksten.
- En vurdering af, hvad der skal til, før man skifter retning i sit liv.

Materiale:

Kim Fupz Aakeson: *Vædderen*

Teksthenviisning:

[Link til Tekst 3](#)

Opgave 3: Ny retning i livet – ønske eller tvang?

I denne opgave skal du skrive om forskellige grunde til, at man vil lægge sit liv om og gøre noget nyt.

Din opgave skal indeholde følgende afsnit:

- En indledning, hvor du præsenterer temaet for din læser.
- En analyse og fortolkning af Thomas Bobergs digt *CORONA* (tekst 4), hvor du undersøger, hvilke overvejelser digtet præsenterer i forhold til at lægge sit liv om. Giv eksempler fra digtet.
- En analyse af de sproglige virkemidler i digtet og deres formål. Du skal blandt andet undersøge pronominer og billedsprog. Giv eksempler fra digtet.
- En fortolkning, hvor du inddrager digtets centrale tema.
- En perspektivering til Benny Andersens digt *På høje tid* (tekst 5), hvor du sammenligner de forskellige årsager til at lægge sit liv om i de to tekster.

Materiale:

Thomas Boberg: *CORONA*

Benny Andersen: *På høje tid*

Teksthenviisning:

[Link til Tekst 4](#)

[Link til Tekst 5](#)

Opgave 4: Akvarium

I denne opgave skal du skrive om forskellige årsager til at forandre sit liv.

Din opgave skal indeholde følgende afsnit:

- En indledning, hvor du præsenterer temaet for din læser.
- En analyse og fortolkning, hvor du karakteriserer hovedkarakteren Sten og hans udvikling i Lars Drost Hundebølls kortfilm *Akvarium* (tekst 6). Giv eksempler fra kortfilmen.
- En analyse af de centrale filmiske virkemidler og deres formål, og hvordan de understøtter kortfilmens tema.
- En perspektivering til mindst en anden tekst fra opgavesættet, hvor du fokuserer på forskellige årsager til at forandre sit liv.

Materiale:

Lars Drost Hundebøll: *Akvarium*

Teksthenvvisninger:

[Link til Tekst 6 + video](#)

Oplysninger til brug for Copydan

Anvendt materiale:

Haider Ansari: *Jeg er ikke et resultat af samfundets svigt, men af min egen uformåenhed* (2022)
www.politiken.dk 20.08.22

Simone Schiellerup: *Det er for nemt at påstå, at man uden videre kan skifte livsbane og vælge det gode liv til* (2022)
www.politiken.dk 31.08.22

Kim Fupz Aakeson: *Vædderen* (1996)
Dyrekredsen, Gyldendal 1996

Thomas Boberg: *CORONA* (2020)
www.information.dk 24.04.20

Benny Andersen: *På høje tid* (1964)
Den indre bowlerhat, Gyldendal 1964

Lars Drost Hundebøll: *Akvarium* (2012)
Kortfilmen er downloadet fra: <https://www.ekkofilm.dk/shortlist/film/akvarium/>

1. Haidar Ansari:

Jeg er ikke et resultat af samfundets svigt, men af min egen uformåenhed¹

Teksten er et uddrag af en artikel fra Politiken den 20. august 2022. Haidar Ansari er en dansk-iransk forfatter, der udgav digtsamlingen Institutionaliseret i 2022, mens han sad i fængsel, fordi han havde forsøgt at slå en anden mand ihjel.

¹ Jeg er opvokset i et rabarberkvarter², hvor de grå betonbygninger og de døende på bænken fremkaldte melankoli³. Stort set alle beboere i kvarteret var nydanskere⁴, vi mødte sjældent jævnaldrende, der både var velfungerende og vestlige.

I kvarteret og mellem hjemmets fire vægge blev vi ikke præsenteret for dansk litteratur, kultur eller demokrati. Det gjorde vi til gengæld i folkeskolen, men den forsømte vi. Det undrede ikke mine daværende skolelærere. Vi forsømte undervisningen, fordi vi ikke kunne associere os⁵ med det danske samfund.

I kvarteret levede vi ganske afsondret og distanceret⁶ fra det øvrige samfund, skønt vi geografisk set befandt os i hjertet af København. Kriminalitet og euforiserende stoffer var altoverskyggende⁷, følelser blev undertrykt af frygt for, at man skulle fremstå som svag. (...)

Allerede i en alder af 11 år vidste jeg, at gadelivet var min lod i livet⁸. Jeg forstod godt, at kriminalitet ikke var hensigtsmæssigt, og at vold stred imod samtlige moralske principper⁹ i samfundet og de religiøse principper i mit hjem, men jeg følte, at anerkendelsen, som jeg fik fra mine venner, når jeg gennembankede andre børn eller stjal fra dem, opvejede¹⁰ min mors dyrebare tårer og den formanende pegefinger¹¹ fra skoleinspektøren.

I takt med at grænserne langsomt blev skubbet, kom mit moralske kompas¹² i uorden, og den formanende finger fra skoleinspektøren blev erstattet med dommerens hammer. En uge efter jeg fyldte 15 år, blev jeg varetægtsfængslet for at have overfaldet et vidne, som havde afgivet en vidneforklaring, der medvirkede til, at min daværende kammerat blev idømt en ubetinget

1 uformåenhed: *ikke at være i stand til at kunne gøre noget*

2 rabarberkvarter: *et boligkvarter med dårlige boliger, hvor fattige børnefamilier og personer med sociale problemer bor*

3 melankoli: *trist humør*

4 nydanskere: *personer, der bor i Danmark, men forældrene eller bedsteforældrene kom til Danmark fra et andet land*

5 associere os: *forbinde os*

6 afsondret og distanceret: *isoleret*

7 altoverskyggende: *det, der fyldte allermest*

8 min lod i livet: *min skæbne*

9 stred imod samtlige moralske principper: *gik imod alle regler om, hvad der er korrekt*

10 opvejede: *udlignede*

11 formanende pegefinger: *her: en advarsel*

12 moralske kompas: *noget, som alle mennesker har, der bestemmer, hvad et menneske vælger at gøre i en bestemt situation*

20 fængselsstraf. Året efter begik jeg et drabsforsøg, som afstedkom en ubetinget fængselsstraf¹³ på fem år.

Det var først under den afsoning, at jeg reflekterede over livet og besindede mig¹⁴. Mødet med litteraturen har været altafgørende¹⁵ for min personlige udvikling, og især det senere arbejde med min egen digtsamling affødte et reelt håb hos mig.

25 Man kan sikkert finde på mange undskyldninger for, at jeg – og mange andre som jeg – havnede i kriminalitet. (...) Men at pege fingre ad¹⁶ skolen, forældrene, pædagogerne, myndighederne eller fejlslagen¹⁷ boligpolitik er ikke kun dårlige undskyldninger, det er bortforklaringer. Jeg modtog folkeskoleundervisning på lige fod med¹⁸ børn og unge i det øvrige samfund, jeg havde et tag over hovedet og mad på bordet. Jeg havde et personligt valg –
30 og jeg valgte at blive kriminel.

Vi mennesker træffer vore egne beslutninger ud fra de givne valgmuligheder. Mine valgmuligheder bestod ikke i statskundskab eller jura, men jeg traf selv beslutningen om at tage kniven i lommen. Jeg valgte selv at fylde mine lommer med euforiserende stoffer.

Jeg vil ikke længere reduceres¹⁹ til et produkt af samfundet, for efterhånden er jeg blevet et
35 produkt af min egen idioti. Altså, hvis man i en alder af 20+ stadig sidder på en bænk, ryger joints og grubler²⁰ over livets uretfærdighed, så er elendigheden selvforskyldt.

(...) Jeg må erkende, at jeg står uden beskæftigelse²¹, fordi jeg aldrig sender jobansøgninger. Mit problem er, at jeg er for arrogant og kortsynet²² til at godtage en lav løn. Jeg finder det nedværdigende at skulle sidde bag kassen i Netto²³. Sådan er vi mange, der har det i det miljø,
40 jeg kommer fra.

(...) Ud over at påtage os ansvaret for os selv må vi tage et fælles ansvar og bidrage til, at den næste generation ikke korrumpes²⁴ i gadelivet, hvor de vil rådne i urokkelig elendighed²⁵. Vi skal være gode forbilleder, gå foran med gode eksempler på anstændig adfærd²⁶, så de unge hungrer efter²⁷ at efterligne den i stedet for at stræbe efter gangsteridealene.

45 Det er vores egen skyld, at vi endte, hvor vi gjorde. Ingen har tvunget os til at dumme os. Derfor er det, vi har allermost brug for, selvjustits og selvransagelse²⁸.

13 afstedkom en ubetinget fængselsstraf: *medførte en fængselsstraf*

14 besindede mig: *fik tænkt mig om og kom til fornuft*

15 altafgørende: *det allervigtigste*

16 pege fingre ad: *gøre grin med*

17 fejlslagen: *mislykket*

18 på lige fod med: *have de samme muligheder og vilkår*

19 reduceres: *forenkles*

20 grubler: *tænker*

21 beskæftigelse: *job, arbejde*

22 kortsynet: *tænker ikke langt nok*

23 Netto: *butikskæde i Danmark, som har mange billige varer*

24 korrumpes: *ødelægges*

25 urokkelig elendighed: *en meget dårlig situation, som ikke kan ændres*

26 anstændig adfærd: *ordentlig opførsel*

27 hungrer efter: *har et stort ønske efter noget*

28 selvjustits og selvransagelse: *selv sørge for at overholde reglerne og tænke over, hvordan man handler i sit liv*

2. Simone Schiellerup:

Det er for nemt at påstå, at man uden videre¹ kan skifte livsbane og vælge det gode liv til

Teksten er et uddrag af en artikel fra Politiken den 31. august 2022. Artiklen er et svar til Haidar Ansaris artikel Jeg er ikke et resultat af samfundets svigt, men af min egen uformåenhed (tekst 1).

¹ Det glæder mig at se stemmer som Haidar Ansaris i den offentlige debat, og jeg er storfan af hans digtsamling. Men jeg abonnerer² ikke på den über-liberale Cepos-tankegang³ om det ultimative frie valg. Det er for nemt.

Handler det bare om at træffe de rigtige beslutninger og vælge det gode liv til?

⁵ Jeg er ikke vokset op i et rabarberkvarter⁴, men i arbejderklassen med forældre i ufaglærte jobs i et hjem præget af⁵ psykisk sygdom og den stress, der følger med. Det er ikke sikkert, det var en direkte årsag til det misbrug, jeg fik i mine ungdomsår, men det har haft en betydning.

Selv om jeg ikke er vokset op med økonomiske ressourcer⁶, har jeg andre heldige kort i livet⁷.

Jeg er vokset op uden racisme, og så har jeg nogle sociale og kreative kompetencer, som jeg har

¹⁰ kunnet bruge til at kravle op ad rangstigen⁸.

I Danmark er vi så heldige at have et velfærdssamfund, der på sin vis sikrer de udsatte i samfundet⁹. Men velfærdssamfundet har mange sider, og det er ikke alle, der er lige heldige.

Med den logik, der ligger til grund for Haidar Ansaris indlæg – at vi blot skal tage ansvar for vores skæbne – burde den hjemløse bare gå ned på kommunen og få sig en bolig. Den, der er

¹⁵ vokset op med ufaglærte forældre, skal bare få en længere videregående uddannelse. Og de, der bor i belastede områder, skal bare fravælge den kriminelle løbebane¹⁰.

Virkeligheden er bare den, at vi også er produkter af vores ophav,¹¹ miljø og de ressourcer, vi besidder¹².

Det er selvfølgelig en kedelig konklusion, at der ikke er en direkte synder¹³. At det ikke kun

²⁰ er samfundets skyld eller Haidar Ansaris alene. Men hvis det er så nemt at tage ansvar for sin egen skæbne, hvorfor gjorde Haidar Ansari det så ikke, inden han blev reddet af litteraturen?

1 uden videre: *uden nærmere forklaring*

2 abonnerer på: *tror på*

3 über-liberale Cepos-tankegang: *CEPOS er en tænktank, der giver råd til nye måder at gøre ting på. De har stort fokus på det enkelte menneskes ret til at leve et liv med så stor frihed som muligt.*

4 rabarberkvarter: *et boligkvarter med dårlige boliger, hvor fattige børnefamilier og personer med sociale problemer bor*

5 præget af: *her: formet af*

6 økonomiske ressourcer: *gode økonomiske muligheder = mange penge*

7 heldige kort i livet: *gode muligheder*

8 kravle op ad rangstigen: *få en bedre og bedre position i samfundet*

9 udsatte i samfundet: *sårbar gruppe i samfundet*

10 kriminelle løbebane: *valget om at blive kriminel*

11 ophav: *her: stedet, hvor nogen kommer fra*

12 besidder: *har*

13 synder: *en, der har gjort noget forkert*

3. Kim Fupz Aakeson:

Vædderen

Teksten er fra novellesamlingen Dyrekredsen fra 1996. Novellerne fortæller med udgangspunkt i de 12 stjernetegn om vigtige begivenheder i en række menneskers liv. Vædderen er et af de 12 stjernetegn og er karakteriseret ved at være ambitiøs, men også utålmodig.

1 Selvfølgelig var Tabita Johannesen ikke tilfreds med alt i sin tilværelse¹. Men der var ikke meget galt. Hun hørte til den minoritet², der med god samvittighed kan svare begejstret på spørgsmål om hvordan de har det.

„Vi har det fedt.“

5 Hun elskede sit arbejde, hun elskede Martin, hun kunne godt lide sin nye adresse, sine venner, hun havde et ordentligt forhold til forældrene, og hun syntes faktisk at 29 var en kvindes bedste alder.

„Man er ovre de værste børnesygdomme³ og tørselort⁴ og alligevel er der ikke noget der hænger endnu,“ sagde hun til den første improviserede⁵ middag for vennerne i deres nye hus.

10 Og blinkede til Martin og strålede over at have fået de helt rigtige vægge omkring sig. Han blinkede tilbage.

De lignede en arisk ønskedrøm⁶, de to, lyse, trimmede⁷ og med et godt øje til fremtiden. De havde samme nat delt ulovlige tanker, fnisende og overbydende⁸ og med dynen over hovedet, da det var gået op for dem, at de begge gik rundt og havde ondt af de fleste andre mennesker.

15 „Nogen gange kan jeg stå nede i Brugsen,“ hviskede Tabita. „Og så kan jeg se på folk og tænke: Gud fri mig vel, hvor er jeg glad for at det ikke er mig.“

„For helvede, ja.“

„Og de ser bare så rærlige⁹ ud,“ sagde hun. „Osse de helt unge, så har de ingen hager eller de er lavbenede, eller hvad med sådan nogen kærester der går i ens vindjakker ...“

20 „Og rygsække.“

„Firkantede rygsække!“

„Åhhh, firkantede rygsække, firkantede rygsække skal dø!“

Hun bed ham i skulderen.

25 „Så tænk på hvad de laver,“ sagde Martin. „De arbejder i kiosken nede på stationen, eller i en grillbar hvor man skal gå med papirshue, hvor der står Danburger på.“

1 tilværelse: *liv*

2 minoritet: *en mindre gruppe mennesker ud af en befolkning*

3 de værste børnesygdomme: her: *de problemer man kan have, mens man er barn eller ung*

4 tørselort: *konflikter mellem veninder*

5 improviserede: *noget, man har lavet uden at forberede sig*

6 arisk ønskedrøm: her: *høje, blonde, nordiske mennesker, der er dygtige til deres arbejde*

7 trimmede: *trænede kroppe*

8 overbydende: her: *finde på vildere og vildere ting*

9 rærlige: *meget grimme*

Åh, gud!“ Tabita svælgede¹⁰, nu der var hul. „Kan du huske dengang der var det der Crazy Days i Magasin¹¹, der havde de tvunget alle deres midaldrende ekspeditricer¹² til at gå med fjolledede butterflies og paphatte, det må bare være så ydmygende.“

„Kom,“ sagde Martin og løftede en hånd. „Vi lover hinanden aldrig at tage et arbejde hvor vi skal rende rundt med kulørte ting på hovedet.“

„Okay,“ sagde Tabita. „Og hver gang jeg niver dig sådan her ...“

Hun nev ham i armen.

„Ja, hvaså?“

„Så betyder det: Godt vi er os.“

35 Han havde kysset hende på den frække måde. Bagefter havde hun ligget længe i mørket, med et fjollet smil og gloet op på skråvæggene og lyttet til hans sovelyde.

Alting var stort set altid faldet i hak¹³ for hende og Martin. Før hun fyldte tyve, var hun kommet ind på Den Grafiske Højskole, første gang hun søgte såmænd, Martin havde arbejdet på Sommersko¹⁴ og skrevet ting og sager om aftenen, og arvede meget passende sin mor, så der osse var råd til lidt af det sjove. Fjorten dage i Amalfi¹⁵, tøj fra pisserenden¹⁶ og koncerter med Elvis Costello.

Og den sommer Tabita gled ud af lokalerne på Glentevej, med papir på at være grafiker, passede det med at Martin skulle starte på Journalisthøjskolen. De rykkede begge til den jyske hovedstad¹⁷ og en heldig fremleje i Mejlgade, en af den slags treværelses smørhuller¹⁸ man ellers kan bruge et helt liv på at støve op¹⁹. Herfra var Tabita snart igang med bogomslag for Modtryk²⁰ og plakater for den teatraliske undergrund²¹.

Og når Tabitas bedsteveninder ringede, var beskeden altid den samme: „Vi har det fedt.“

De flyttede tilbage, da Martin skulle aftjene²² sin sidste praktik på Ekstra Bladets indenrigsredaktion²³.

10 svælgede: *sank af ophidselse*

11 Crazy days i Magasin: *udsalg i en stor butik i København*

12 Ekspeditricer: *Kvinder, der betjener kunder i en butik*

13 faldet i hak: *gået i orden*

14 Sommersko: *en smart café i København*

15 Amalfi: *turistby i Italien*

16 tøj fra pisserenden: *dyrt tøj fra smarte butikker i midten af København*

17 den jyske hovedstad: *Aarhus*

18 smørhuller: *steder, hvor der er fredeligt og rart at bo*

19 støve op: *finde*

20 Modtryk: *forlag, der udgiver venstreorienteret litteratur og støtter arbejderklassens interesser*

21 den teatraliske undergrund: *teatermiljø, der eksisterer uden for det almindelige teatermiljø*

22 aftjene: *her: være i*

23 Ekstra Bladets indenrigsredaktion: *Ekstra Bladet er en avis. Indenrigsredaktion er den afdeling af en avis, der arbejder med nyheder fra Danmark*

50 Selv når de skændtes havde det et touch²⁴ af overskud, som morgenen efter fniseriet om paphuer og rygsække. Tvisterne havde substans²⁵, det var ikke gniderier om opvask og hvem der havde glemt den røde sok i vaskemaskinen.

„Jeg siger ikke det skal være nu,“ sagde hun. „Jeg siger bare at jeg enormt godt kunne tænke mig to år på den skide skole, det er det eneste jeg siger.“

55 Den skide skole hed The Picture og havde kultstatus²⁶, en slags grafikkers svar på fremmedlegionen²⁷, en ranch uden for San Francisco, hvor eleverne fik alle deres vanetanker revet op med rode²⁸.

Han sagde: „Jeg er ikke en Barbiedukke du kan pakke ned og tage med dig, jeg har osse nogen ting jeg gerne vil, og de ligger ikke ude på landet i Californien.“

60 „Hvor længe har jeg snakket om den skole?“

„Jeg skriver ikke dagbog, jeg skriver i Ekstra Bladet.“

„Du er sjov, Martin.“

„Jeg er enormt glad for at skrive i Ekstra Bladet og det har jeg tænkt mig at gøre nogen år endnu.“

65 Diskussionen var brudt pludseligt ud mellem flyttekasserne og sengen øverst oppe, den havde taget en etage ned til badeværelset, lidt op igen, mens Martin fik det sidste tøj på, så helt ned i det åbne køkken i stueetagen, formålsløst²⁹ rundt om bordet og middagsrodet fra aftenen før. Havde de haft kårder³⁰, ville det have lignet en scene fra De Tre Musketerer³¹.

„Kristian fik orlov,“ sagde hun, armene over kors og lænet op ad køleskabet. Martin stod ved 70 opvasken og skramlede surt.

„Kristian fik 6 måneders orlov,“ sagde han. „6 måneder er ikke det samme som to år.“

„Nu gør du det igen,“ sagde hun og slog med lokkerne³². „Nu får du mig til at diskutere detaljer, 6 måneder, 8 måneder, det er ikke det vi taler om.“

„Der er ikke nogen der taler detaljer,“ sagde han. „Vi taler om at du vil have mig til at droppe 75 ud fordi du gerne vil på skole i USA, og når du så får at vide at det ikke passer mig, så skal vi pludselig have krisehjælp.“

„Du er journalist.“

„Og?“

„Og du kan vel osse skrive om den verden, der ikke kan ses fra Rådhuspladsen, Kristian gjorde 80 det.“

„Kristian har ingen ambitioner, 6 måneder væk, og siden har de givet ham alt mulig lort.“

24 touch: *strejff, en lille smule*

25 Tvisterne havde substans: *skænderierne betød noget/var ikke overfladiske*

26 kultstatus: *noget, der dyrkes meget af en mindre gruppe personer*

27 Fremmedlegionen: *en fransk hær bestående af frivillige lejesoldater fra hele verden*

28 revet op med roden: *fjernet fuldstændigt*

29 formålsløst: *uden formål*

30 kårder: *sværd, der er lange og tynde*

31 De Tre Musketerer: *en berømt bog om tre soldater, der fægter med kårder*

32 slog med lokkerne: *kastede med sit hår*

Hun vidste hun så godt ud når hun var mopset³³, det havde hun fået at vide så ofte, at hun ikke kunne abstrahere fra det³⁴, hun samlede læberne, truttede og så op i loftet.

Hun sagde: „Du skulle på skole i Århus, hvem sagde: yes, Århus, fint! Og flyttede med?“

85 Lige nu stod de på hver sin side af bordet, faktisk kunne hun osse godt se noget i ham midt i det hele, hans hår faldt hele tiden uregerligt³⁵ og klædeligt frem i panden.

Han sagde: „Der er ét sted i detteher land, hvor man kan blive journalist, der er hundrede steder og hundrede måder man kan blive en bedre grafiker på.“

90 „Ja, Martin, men jeg har snakket om den skole i hundrede år, det er den jeg gerne vil ind på, den skide skole, ikke alle mulige andre skide skoler.“

„Fanden til tidspunkt at tale om USA, vi er dårligt nok flyttet ind.“

„Nejnejnej, der er heller ingen der siger det skal være foreløbig.“

Han sagde: „Så er vi jo nærmest enige.“

95 Hun gik til opvasken og flyttede på den, han gik til køleskabet og så ind i det, længe uden at tage noget ud.

„Gu er vi ej,“ sagde hun.

Da Martin havde overstået sin eksamen, bad Ekstra Bladet ham igen at indtage sit skrivebord, nu til den rigtige hyre³⁶. Imens rykkede Tabita ind på en tegnestue i Teglgårdsstræde, med to tjekkede piger fra sin gamle årgang på skolen. Så var de uddannelser på plads. Det viste sig at 100 både Martin og Tabita osse godt kunne lide at tjene rigtige penge.

„Vi har det fedt.“

105 Efter en artikelserie om de lag i det sociale tværsnit³⁷ hvor overførsel, fusk og sort arbejde flourer³⁸, røg Martin op i den pæne ende af det differentierede lønsystem³⁹ på bladet, og Tabita fik fingre i de helt rigtige kunder, de der både havde penge og vovemod⁴⁰, Kanonhallen, Kulturbyen, Artgenda, og hun honorerede⁴¹ hver eneste chance hun fik, greb den, vred den, arbejdede over på den og slap den først når hun var sikker i sin sag. Hun havde haft én utilfreds kunde på toogethalvt år, resten kom tilbage efter mere.

110 Tabita havde travlt, Martin havde travlt, de havde i farten kastet forelskede blikke på byggeforeningshusene ved Søerne, og havde netop fået den nye adresse i Wiedeweltsgade. Og havde rigeligt råd til at beholde deres ufornuftige bil. Martin havde en faible⁴² for gamle Volvoer, og en hvid 544 stod og buede velholdt foran indgangen til deres lille forhavn.

Han lukkede køleskabet. Ingen af dem havde sagt noget i et stykke tid.

„Hvornår er du tilbage med bilen?“ spurgte han.

33 mopset: *sur*

34 abstrahere fra det: *ignorere det*

35 uregerligt: *uordentligt*

36 hyre: *løn*

37 sociale tværsnit: *den del af samfundet*

38 flourere: *blomstre*

39 differentieret lønsystem: *et lønsystem i forskellige niveauer*

40 vovemod: *mod*

41 honorerede: *levede op til*

42 faible: *forkærlighed, at være særlig glad for noget*

„Det kan man sgu da kalde at skifte emne,“ sagde hun og forlod køkkenet uden at svare,
115 hev sin læderjakke af knagerækken, tjekkede at bilnøglerne lå i lommen, og smækkede hoveddøren bag sig. Og opdagede at hun havde glemt kameraet, faktisk skulle hun ud til Østerbro Stadion og fotografere noget der kunne bruges til et omslag, en essaysamling om menneskelig stræben⁴³, og hun havde en rigtig fornemmelse af de hvide streger, der kridtede hver løbers bane op⁴⁴. Hun vidste osse hvor kameraet lå, på køkkenbordet, af alle steder.

120 Hun sørgede for ikke at se ham i øjnene, skred gennem køkkenet, tog kameraet, fortalte ham først nu, at hun virkelig ikke anede hvornår bilen ville være tilbage, og ud igen, meget bevidst om sin velformede vipperøv i den lille nederdel.

Den tykke mand fra nummer otte var på gaden. Hun havde allerede glemt hans navn, selvom han havde præsenteret sig, udførligt og overstrømmende, tværs over flyttelæset. Han smilede
125 begejstret til hende.

„Nåh,“ sagde han og stoppede naboagtigt. „Så kommer det vist.“

Han sagde ikke mere, og Tabita var klar over at her var det meningen, at hun skulle spørge hvad søren det var der kom, men det gjorde hun ikke. Hun tænkte, at han ikke lige var den slags nabo hun havde drømt om at få.

130 „Ja,“ sagde hun bare og åbnede bildøren.

„Ja, foråret,“ sagde naboen og missede⁴⁵ forklarende op mod solen.

„Ja,“ sagde Tabita og trak døren til sig.

Naboen blev stående. Tabita tænkte at hvis den gamle lortebil ikke startede første gang, så ville hun blive sindssyg. Det gjorde den ikke, den hostede og døde. Naboen havde aldrig set
135 noget så interessant, og Tabita vidste bare at han stod og tænkte ting om kvinder og biler og vorherrebevares. Hun prøvede igen, men med samme resultat. Hold kæft, hun hadede den bil og den nabo. Hun prøvede igen. Og igen døde den.

„Er der problemer?“ spurgte han derude.

Hun kunne ikke finde et svar, der var ondskabsfuldt nok. Så startede den. Og så opdagede
140 hun, at hun var klemt grundigt inde mellem to biler, naboen havde ikke travlt.

Tabita Johannesen lirkede⁴⁶ Volvoen frem og tilbage, og tænkte at nu manglede det bare at idioten begyndte at dirigere hende.

„Du kan godt komme lidt længere,“ råbte han og lavede meget tydelige og meget store fagter⁴⁷. Hun lukkede øjnene, koncentrerede sig ikke ordentligt om koblingen og børstede tænder på
145 bakgearet⁴⁸.

„Bare rolig nu,“ råbte han. „Den skal vi nok klare.“

43 menneskelig stræben: *når man arbejder hen imod et mål*

44 der kridtede hver løbers bane op: *der markerede hver løbers bane*

45 missede: *kneb øjnene sammen på grund af lys*

46 lirkede: *bevægede forsigtigt*

47 fagter: *bevægelser med hænderne*

48 børstede tænder på bakgearet: *ikke ramme bakgearet ordentligt, så gearkassen larmer*

Hun ignorerede ham helt og aldeles, så indædt⁴⁹ på sine hvide knoer, sørgede for at være ude af takt med hans vinkende arme, og kom til sidst fri af saksen⁵⁰, men snittede kofangeren på den forreste.

150 „Sådan!“ råbte naboen og knyttede næven.

Tabita rettede op, ignorerede asfaltbumpene og satte fart på ned mod Øster Søgade, nu ville hun lægge den idiot bag sig og det kunne ikke gå hurtigt nok, hun nåede at føle et pust af lettelse over at være på vej, bare det at bevæge sig.

Så trådte pigen ud foran hende.

155 Det var overraskende meget Tabita Johannesen nåede at tænke, samtidigt med at hun stod på bremsen. Hun nåede at notere sig pigens alder, omkring ti, at hun var i kjole, at pigen, selv stivnet og med åben mund, var meget køn. Og samtidigt, samtidigt undrede det Tabita at der nu ville ske noget frygteligt i hendes eget liv, at dette var virkeligt, pigen, kjolen, det var nu.

Hun tog fejl. Volvoen nåede akkurat at kysse pigens knæ⁵¹ før den stoppede, pigen tog et
160 forbavset skridt tilbage og blev stående, og før Tabita nåede at bakse døren op⁵², kom en kvinde løbende ud foran køleren og rev pigen baglæns op i sin favn og tumlede tilbage, ind på fortovet, som om bilen kunne finde på pludselig at sætte i fart igen.

„Åh, min skat, åh min lille skat.“ Kvinden klemte barnet ind til sig, gled ned på hug foran stakittet og begravede næsen i hendes hår. Tabita stod forlegen⁵³ ved siden af og følte sig både
165 ansvarlig og tilovers.

„Jeg kørte for stærkt,“ sagde hun.

Kvinden ænsede⁵⁴ hende ikke. „Det må du aldrig gøre,“ jamrede hun til pigen. „Det må du aldrig gøre mere, du skal se dig for, kan du høre mig, det må du aldrig, aldrig gøre mere.“

„Jeg kørte alt for stærkt,“ sagde Tabita stædigt, egentlig ville hun foretrække at nogen skældte
170 hende huden fuld.

„Du er min lille skat,“ sagde kvinden, lavere, og begyndte at vugge pigen frem og tilbage. „Min lille, lille skat.“

„Er der noget jeg kan gøre?“ spurgte Tabita og syntes selv det lød meget dumt. Først nu var det som om kvinden opdagede, at der var andre til stede. Hun svarede ikke, så kort op og rystede
175 på hovedet.

„Jeg kørte alt for stærkt,“ sagde Tabita igen.

Kvinden sænkede stemmen og messede⁵⁵ videre til sin datter, Tabita famlede sig tilbage til bildøren og satte sig ind. Hun så de to, tæt omslyngede⁵⁶ op ad stakittet, så bakkede hun hele vejen og parkerede, skævt og dårligt mellem de to biler hun lige var kommet fra.

49 indædt: *vredt*

50 fri af saksen: *at komme fri af noget, der holder en fast*

51 kysse pigens knæ: *ramme ganske lidt*

52 bakse døren op: *få døren op med besvær*

53 forlegen: *at føle sig usikker eller lidt pinligt berørt*

54 ænsede: *bemærkede*

55 messede: *talte uafbrudt med ensformig stemme*

56 omslyngede: *stod tæt sammen med armene om hinanden*

180 Martin så undrende på hende, da hun kom ind og satte sig ved køkkenbordet. Der var gået små ti minutter siden hun var spankuleret ud⁵⁷ med kameraet. Hun mærkede at han ikke vidste hvad. Hun ville sådan set gerne sige noget til ham, men måtte vente lidt, lige nu dirrede⁵⁸ det hele inden i hende.

Han tændte for deres espressomaskine, og gjorde uopfordret klar til at lave to kopper.

185 „Nik og Helle skal have en tatovering,“ sagde han, forsonlig, og hun tænkte at han måske troede hun var kommet for at gøre skænderiet færdigt.

Hun prøvede at sige: Mmmmmm. Det lykkedes ikke, der var ikke noget lyd i hende endnu. Han tog mælken frem fra køleskabet.

Han sagde: „Jeg er ikke overrasket over at han vil, jeg er overrasket over at hun vil.“

190 Hun gloede på avisen og stavede sig gennem et par linier, han stillede to kopper med sort espresso på bordet. Hendes puls begyndte at falde, hun vidste at hun så småt kunne tale igen, men ventede til han havde larmet af med dampen og den varme mælk. Så rettede hun sig op. „Jeg kan godt sige dig noget,“ sagde hun. „Før eller senere vil jeg have et barn.“

57 spankuleret ud: *gik ud på en selvsikker måde*

58 dirrede: *rystede*

4. Thomas Boberg:

CORONA

Teksten er et uddrag af et digt trykt i Information den 24. april 2020.

¹ 13. marts 2020

Men her sidder vi bag kolde ruder.

Vi kan se solen brænde ned bag samfundet
men vi kan ikke se hvad der sker.

⁵ Sygeplejersken vrider natten som en svamp blod og slim smitter luften med vrede.

Hun sætter sig et øjeblik og styrter ned i sin søvn.

Ikke før lagenet har lagt sig roligt og hvidt
og den syge bliver tavs er natten forbi.

¹⁰ Rækker af lig køres bort.

Det er forbudt at kysse kinden, død eller levende.

Ritualet er sløjftet¹, de efterladte står tilbage
og sorgen trækker lyset ud af sjælen.

Byen er nedlagt.

¹⁵ En tom skal.

Jorden heler, civilisationen² gisper.

Solen står op, rosa med stikkende corona.

6. april 2020

(...)

²⁰ Vi må rejse i tiden.

Hvad er det for en stilhed i verden

her hvor febereren gløder

og menneskene prøver at forberede sig?

Tiden gik herhjemme

²⁵ også for dem som ikke havde hjemme

og pludselig var børnene store.

Det uundgåelige³ viser vej.

(...)

1 sløjftet: fjernet

2 civilisationen: menneskesamfundet

3 Det uundgåelige: det, som ikke er til at blive fri for

Den onde har skabt det i et laboratorium.

30 Hvem er den onde?

Det er naturens hævn.

Har du tænkt dig at lægge dit liv om?

Det kommer fra os siger Kassandra⁴ i porten.

Kragen bygger rede tre uger før tid.

35 Undergangen er en blå himmel over New York.

Flyver du nogensinde igen til Indien?

Der er fri bane på motorvejen.

Karrusellen er lukket.

(...)

40 **18. april 2020**

Du kommer ud fra bygningen.

Du er nået til denne dag i coronadigtet.

Himlen er lys.

Du går ned forbi stationen og den lukkede

45 svømmehal.

I morgen er en ny dag.

Så går du tilbage og lægger dit liv om.

4 Kassandra: græsk, mytologisk figur, som er kendt for sin evne til at forudsige fremtiden, men som fik kastet en forbandelse over sig, så folk stoppede med at tro på hendes rigtige forudsigelser

5. Benny Andersen:

På høje tid

Digtet er fra digtsamlingen Den indre bowlerhat (1964).

- 1 Det er på tide
vandet koger
jorden brænder
verden venter
- 5 da Alexander¹ var på Cæsars² alder
var han allerede Den Store
da Cæsar var i min alder
var han allerede færdig
de spildte ikke tiden
- 10 tiden spildte ikke dem
de brugte tiden som en skjorte
sov med den på
spiste med den på
blev begravet i den
- 15 og her sidder jeg
holder avis
holder jul
holder igen
lader bedrifter³ gå min næse forbi
- 20 i håbløs restance⁴ med opdagelser
verden venter ikke
da Mozart⁵ var fem år
da Jesus var tolv
da Columbus⁶ lettede anker
- 25 da Homer⁷

1 Alexander: konge, som levede fra år 356 f.Kr.-323 f.Kr. og herskede i Makedonien

2 Cæsar: romersk diktator, som levede fra år 100 f.Kr.-44 f.Kr. og udbredte Romerriget. Under hans styre voksede Romerriget til også at omfatte det område, der i dag er Frankrig.

3 bedrifter: betydningsfulde handlinger

4 restance: gæld

5 Mozart: verdenskendt, østrigsk musiker, som levede fra år 1756-1791

6 Columbus: opdagelsesrejsende, som levede fra år 1451-1506 og bl.a. opdagede Amerika

7 Homer: græsk digter, som levede i oldtiden og skrev to verdenskendte digte: Iliaden og Odysseen

da Rembrandt⁸
da Pasteur
da Darwin⁹
da Dalgas
30 da Vinci¹⁰
da Gama¹¹
Damokles¹²
det er på høje tid
det er over tiden
35 min hat
min frakke
mine cykelspænder¹³
det er nu eller aldrig

8 Rembrandt: verdenskendt, hollandsk maler, som levede fra år 1606-1669

9 Darwin: engelsk naturforsker, som levede fra år 1809-1882 og er forfatteren bag store dele af evolutionsteorien

10 da Vinci: italiensk maler, som levede fra år 1452-1519 og er verdenskendt for sin renæssancekunst

11 da Gama: opdagelsesrejsende, som levede fra år 1460-1524 og fandt søvejen til Indien

12 Damokles: tjener for Dionysios d. 2., som er blevet et symbol på, at ens lykke pludselig kan skifte, fordi han hængte et sværd i et hestehår over sin herskers pande

13 cykelspænder: bøjler, man kan sætte om sit bukseben, så buksebenet ikke kommer ind i cykelkæden

6. Lars Drost Hundebøll: **Akvarium**

Stillbillede fra kortfilmen *Akvarium*.

Kortfilmen er fra 2012 og varer 8 minutter. Den handler om Sten, der lever alene. Hans liv er kedeligt, og hver dag er den samme. Sten har et akvarium, men hans fisk lever ikke ret længe. Han er derfor nødt til at få hjælp fra en medarbejder fra akvariecenteret.

Noter

(3:31): dunkle: *mørke*

(3:33): livsgnist: *lyst til at leve*

(3:45): temperament: *personlighed*

(3:54): vekselvirkende liv: *et liv, der er så godt, at man får lyst til at leve*

(4:52): karma: her: *god psykisk energi*